

SÈRIE 3**Exercici 1**

(3 punts en total)

1.1. El punt de fuga ens ajuda a donar profunditat a la imatge mitjançant línies reals o imaginàries que convergeixen en un punt infinit.

1.2. La stop-motion és una tècnica d'animació que consisteix a aparentar moviment d'objectes estàtics mitjançant una sèrie de imatges fixes successives. Podria definir-se aquesta tècnica com a *animació artesanal*, atès que el moviment es construeix manipulant un objecte, amb les mans, fotograma a fotograma. Es treballa amb materials molt diversos com ara la plastilina, la sorra, el paper, o el fang.

(1 punt)

1.3. L'aire és l'espai buit que, amb una funció narrativa o descriptiva, es deixa al voltant dels objectes o personatges dins del pla. Per exemple, quan un personatge parla a un altre fora de camp a la seva dreta té més aire en aquesta direcció, o, quan camina, és habitual deixar aire cap a la direcció que li queda per recórrer.

A tall d'exemple per al dibuix:

(1 punt)

Exercici 2 (7 punts)

OPCIÓ A

2.1. Les redaccions poden ser molt diverses, per això es valorarà en la resposta la bona estructuració i exposició de les idees bàsiques i la capacitat de desenvolupar un discurs narratiu clar i sintètic en referència a l'anàlisi de la imatge. Dins de la valoració de la competència d'analitzar visualment la imatge, s'avaluarà positivament l'abundant utilització de terminologia pròpia de la matèria i la comprensió d'allò que es demana.

Els conceptes mínims que han d'estar presents a la redacció són:

-Estructura dels elements que componen la imatge: es tracta d'una estructura totalment clàssica on l'element principal que es vol destacar és situat pel fotògraf just en el centre de la imatge, on recau tot el pes visual, fruit d'un pla general zenital pres des d'un helicòpter.

-Valoració cromàtica: es tracta d'una fotografia en color exemple del fotoperiodisme modern. L'autor ha aconseguit un fort contrast cromàtic gràcies a l'efecte de situar en el centre de la imatge l'embarcació sencera i envoltar-la completament del color blau de l'oceà. Les persones que van a bord, d'ètnies diferents i vestides amb tot tipus de robes i color, conformen un veritable calidoscopi cromàtic (o un mosaic variant) on els colors es barregen i es redueixen pràcticament a petites pinzellades. Delimitant els dos espais, destaca el blanc de l'escuma en moviment provocada pel trajecte de l'embarcació.

-Textures: es podrien destacar bàsicament dues textures a la fotografia: la primera textura destacable seria el mosaic de cossos humans que conformen els passatgers de la petita embarcació. Els rostres expectants que miren cap a la càmera (de fet, cap a l'helicòpter que simbolitza la seva salvació) es difuminen i confonen creant una mena de pixelat que ens suggereix una massa humana despersonalitzada i perduda en mig del oceà. La segona textura seria la del mar que envolta l'embarcació composta per ones i escuma en moviment, molt compacta que contrasta amb el mosaic de persones.

(3 punts)

2.2. El fotoperiodisme és la representació gràfica d'un esdeveniment en qualsevol dels seus formats (escrit, digital o audiovisual) vinculat amb l'actualitat. Com a gènere periodístic s'organitza en seccions i especialitats, així podem parlar de fotoperiodisme de guerra, polític, esportiu, etc.

El fotoperiodisme comparteix, tot i que amb matisos, els principals trets diferencials del periodisme. D'aquesta manera es pot dir que el fotoperiodista utilitza la càmera com el periodista ha fet servir la ploma, la màquina d'escriure i, ara, l'ordinador, per copsar la realitat i fer-la arribar al seu públic.

Les seves característiques principals són:

*Actualitat: El contingut de les imatges del fotoperiodisme ha de reflectir un fet actual, es tracta de portar a l'audiència allò que s'està esdevenint en aquell moment, allò que és notícia perquè és rellevant, important o interessant.

*Objectivitat: El fotoperiodisme ha de fugir per definició de qualsevol manipulació de la imatge prèvia o posterior a la seva realització. Se suposa que allò que reflecteix l'objectiu del fotoperiodista ha de ser la realitat, un reflex de la veritat sense filtrar, i adequat al principis de l'ètica del periodisme i el seu codi deontològic. Així, són habituals en les seves fotografies les imatges crues i dures dels conflictes bèl·lics o altres esdeveniments dramàtics.

*Qualitats estètiques: en el fotoperiodisme coincideixen la voluntat periodística de reflectir la realitat amb la capacitat de l'artista plàstic d'evocar sensacions i sentiments mitjançant les seves imatges. D'aquesta manera, ens troben amb una estètica molt acurada i una construcció visual molt treballada. Són habituals les imatges visualment molt espectaculars, que inclouen grans esdeveniments històrics i moments clau del nostre passat immediat.

També es caracteritza per l'espontaneïtat del fet que reflecteix, la qual cosa fa que el fotoperiodista hagi de triar entre la perfecció tècnica de la fotografia i la necessitat de copsar el moment just en què es produeix l'acció.

(2 punts)

2.3. Es tracta d'un **pla general zenital**, pres des de la vertical de l'objecte fotografiat, habitualment amb la utilització d'una grua, però en aquest cas des d'un helicòpter. A l'hora de fer el dibuix de la resposta es pot optar per fer un pla general amb un angle horitzontal, picat, contrapicat o fins i tot nadir si es mostrés la perspectiva des de sota de l'aigua.

A tall d'exemple per al dibuix:

(2 punts)

OPCIÓ B

2.1.

P1: Primeríssim primer pla.

P2: Primer pla.

P3: Primeríssim primer pla.

P4: Pla mitjà.

P5: Pla mitjà.

P6: Primer pla.

P7: Pla detall

P8: Pla detall.

P9: Pla detall.

P10: Primer pla.

P11: Pla detall.

P12: Pla detall.

P13: Pla detall.

P14: Primer pla nadir.

P15: Primer pla.

P16: Pla mitjà.

P18: Pla mitjà zenital.

La funció més habitual del primer pla és la funció expressiva, ja que estableix una distància íntima amb el personatge per concentrar en ell la màxima atenció, mostrar intimitat, sentiments, etc. En aquest cas estem davant una funció expressiva i dramàtica on el sentiment que es transmet és la indefensió i la por.

(3 punts)

2.2. Es tracta de dibuixar una sèrie de vuit dibuixos. S'ha de valorar que l'alumne ha entès i sap aplicar els tipus de plans demanats, els quals han d'estar correctament realitzats i identificats, bé amb el nom complet o amb les abreviatures habituals. Es valorarà la qualitat gràfica en la realització dels dibuixos.

(2 punts)

2.3. El **cinema d'autor** és el cinema en el qual el director té un paper preponderant en basar-se normalment en un guió propi, i realitza la seva obra al marge de les pressions i limitacions que implica el cinema dels grans estudis comercials, cosa que li permet una major llibertat a l'hora de plasmar els seus sentiments i inquietuds en la pel·lícula.

En el cinema d'autor, l'autor és normalment identificable o recognoscible per alguns trets típics a la seva obra. En l'exemple de Alfred Hitchcock, tot i ser un cinema comercial, i rodat a l'empara dels grans estudis, es pot reconèixer sempre l'empremta personal del director, tant pel que fa a la seva narrativa cinematogràfica, caracteritzada per l'ús del suspens, com pel que fa a l'interès per reflectir la credibilitat de les històries. Amb paraules del teòric David Bordwell, el cinema d'autor "intenta representar les irregularitats de la vida real", utilitzant recursos com ara tècniques de muntatge més arriscades, música o imatges que *a priori* no tenen relació directa amb la història, personatges ambigus o finals oberts.

El cinema d'autor acaba tenint una "marca" pròpia a partir de la seva obra, fins i tot amb només un o dos films, valorant l'exploració narrativa, visual, espacial, temporal, de personatges, que acaba imposant el creador a la seva obra.

Dos dels trets del cinema d'autor presents en aquesta pel·lícula són: la mort de la protagonista i actriu de renom de l'època al començament de la història, i l'ús d'un muntatge i plans poc habituals en el cinema comercial.

(2 punts)

SÈRIE 5**Exercici 1**

(3 punts en total)

1.1. (1 punt)

El recurs de la càmera subjectiva s'utilitzaria per narrar el primer dia d'escola del nen de sis anys perquè té consciència i podem veure la seva percepció d'anar al col·legi. En el cas del volcà, no tenim opció de veure la seva visió i es fa servir aquest recurs en primera persona.

1.2. (1 punt)

Moviment	Panoràmica
Angulació	Picat
Guió	Seqüència
Continuïtat	Fosa

1.3. (1 punt)

*Pel que fa a l'angle de càmera picat, es tracta d'una angulació obliqua superior, és a dir, per sobre dels ulls i orientada cap al terra. El valor expressiu que aporta en una fotografia o enregistrament audiovisual és el d'inferioritat o fragilitat de la persona o objecte representat. En altres casos, com ara a l'esport, serveix per aclarir la situació que es desenvolupa en el terreny de joc, ja que dóna una perspectiva més àmplia de la situació.

*Pel que fa a l'angle de càmera contrapicat, es tracta d'una angulació obliqua inferior, és a dir, per sota dels ulls i orientada cap a dalt. El valor expressiu que aporta en una fotografia o enregistrament audiovisual és el de superioritat, fortalesa o domini de la persona o objecte representat.

Exercici 2 (7 punts)

OPCIÓ A

2.1. (3 punts)

Es tracta de dibuixar una sèrie de nou dibuixos. S'ha de valorar que l'alumne ha entès i sap aplicar el tipus de pla demanat, el qual ha de estar correctament realitzat i identificat, bé amb el nom complet o amb les abreviatures habituals: 1 gran pla general (GPG), 1 pla general (PG), 2 primers plans (PP), 1 pla mitjà (PM), 3 plans detall (PD) i 1 pla americà (PA).

Es valorarà la qualitat gràfica en la realització dels dibuixos.

2.2. (2 punts)

S'ha de valorar que l'alumne ha entès i sap aplicar el tipus de pla demanat, el qual ha de estar correctament realitzat i identificat.

2.3. (2 punts)

Les redaccions poden ser molt diverses, per això es valorarà la correcta adequació de la resposta a la pregunta de l'exercici, la correcta aplicació i fluïdesa del llenguatge específic de la matèria, la bona estructuració i exposició de les idees bàsiques i la capacitat de desenvolupament d'un discurs narratiu clar i sintètic.

Els conceptes mínims que han d'estar presents en la redacció són:

Narració lineal clàssica: muntatge d'un pla darrere de l'altre, que representa el pas del temps de manera lineal.

El·lipsi o discontinuïtat temporal: l'acció es presenta eliminant plans, però suprimint una durada mínima de la història.

El·lipsi indefinida: l'acció es presenta suprimint un espai llarg de la història, reforçant la memòria amb signes, marques, decorats, etc.

Salt endavant: l'acció es presenta en un temps futur per retornar al moment present de la narració com a recurs d'anticipació del relat cinematogràfic.

Salt enrere: l'acció es presenta en un temps passat per retornar al moment present de la narració com a recurs de narratiu del relat cinematogràfic.

Elements del muntatge: les transicions que es fan servir per unir els fragments de la pel·lícula tenen una significació gramatical en la construcció de les diferents tipologies de narració: la fosa, l'encadenat i la cortineta són les transicions més habituals per construir les el·lipsis i la resta d'estructures narratives.

Ràcord visual i sonor: es refereix a qualsevol element de continuïtat entre dos o més plans, ja sigui a nivell visual o sonor, que dóna coherència al discurs i en facilita la comprensió immediata quan es produeixen el·lipsis.

***Atrezzo visual o composició sonora:** hi ha una sèrie d'elements en l'imaginari col·lectiu que indiquen a l'espectador el pas del temps com ara els ventiladors de sostre, el pas del temps per una finestra, els fulls del calendari o sentir cançons com ara nades per indicar les el·lipsis.

Elements establerts per Noël Burch (2003). *Praxis del cine*. Editorial Fundamentos: Madrid.

OPCIÓ B

2.1. (3 punts)

Les redaccions poden ser molt diverses, per això es valorarà la bona estructuració i exposició de les idees bàsiques i la capacitat de desenvolupament d'un discurs narratiu clar i sintètic en referència a l'anàlisi de la imatge. Dins de la valoració de la competència d'analitzar visualment la imatge, s'avaluarà positivament l'abundant utilització de terminologia pròpia de la matèria i la comprensió d'allò que es demana.

Els conceptes mínims que han d'estar presents en la redacció són:

Ordre de lectura i recorreguts visuals: la mirada de l'espectador es dirigeix clarament cap a un punt de fuga identificable amb el centre de la fotografia, concretament en la figura de l'home del barret al qual veiem d'esquenes a la càmera. Tots els possibles recorreguts visuals parteixen d'ell i condueixen la mirada de l'espectador cap a dreta i esquerra, cap a munt i cap a avall.

Estructura de la imatge: és al voltant de la figura central que es disposen tota la resta d'elements en tres lectures paral·leles i successives: les altres figures humanes que l'envolten, en el tram central; les llargues ombres projectades, en el tram inferior, i la ciutat que es difumina, en el tram superior.

Valoració cromàtica i textures: es tracta d'una fotografia en blanc i negre que juga volgutament amb tota l'escala de grisos definida pel gran esclat de llum solar que arriba des del fons de la imatge. Així anem des del gris més clar, que pràcticament es confon amb el blanc representat per les siluetes dels edificis del fons, fins al gris més fosc, gairebé negre dels vestits i barrets dels homes que caminen. Entremig les ombres del terra i el paviment en els trams il·luminats. Destaquen les dues textures definides per la mateixa llum. En el tram superior, el paisatge urbà gairebé fantasmagòric, amb façanes indefinides i siluetes insinuades, només trencat pel tendal de l'edifici de la dreta, i per l'autobús que s'allunya per l'esquerra. En el tram inferior, la vorera, una quadrícula com un gran taulell d'escacs on els blancs són aquells que el sol il·lumina i els negres els que retallen de manera ferotge les ombres dels vianants. En aquest context les cares humanes passen inadvertides, els homes són figures anònimes que ajuden a reforçar un paisatge urbà on l'important és la quotidianitat de la ciutat en ella mateixa.

2.2. (2 punts)

La profunditat de camp fa referència al marge de distància en el qual els objectes apareixen nítids, és a dir, la zona de la imatge compresa entre l'objecte més proper i l'objecte més distant perfectament enfocats. En aquesta fotografia els dos punts enfocats van des de la primera rajola de la imatge i fins a la línia imaginària que començaria amb el senyor sense americana davant de l'autobús. Els factors que incideixen en la profunditat de camp són la distància focal i el nombre f o obertura del diafragma. A menor distància focal major profunditat de camp, i amb el diafragma més tancat o menor nombre f major profunditat de camp.

2.3. (2 punts)

La il·luminació bàsica en fotografia i els efectes que s'aconsegueixen són:

Llum frontal: és la llum que incideix directament sobre l'objecte fotografiat.

Augmenta la quantitat de detalls de l'objecte i els colors es reproduïxen amb molta brillantor, però l'objecte surt aplanat i anul·la les textures.

Llum lateral: és la llum que incideix lateralment sobre l'objecte fotografiat. Destaca el volum dels objectes tridimensionals, ressaltava les textures, però l'objecte té menys detalls i augmenta el contrast de la imatge.

Contrallum: és la llum que incideix des de la part de darrere de l'objecte fotografiat. Converteix l'objecte en siluetes suprimint els colors.

En fotografia es pot fer servir una combinació infinita de les tres il·luminacions per aconseguir diferents efectes en la imatge desitjada.